

OLIMPIADA LECTURA CA ABILITATE DE VIAȚĂ
etapa județeană, 7 decembrie 2013
Nivelul 2 – clasele a VII-a și a VIII-a

Înainte de a răspunde la cerințele formulate, citește cu atenție următoarele precizări:

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- În cazul subiectelor care presupun încadrarea într-o limită de rânduri, vei numerota fiecare rând pe care îl vei scrie.
- Textul care depășește limita maximă de rânduri, în cazul în care aceasta este precizată, nu va fi luat în considerare.
- Timpul de lucru este de 3 ore.

Citește cu atenție fiecare text de la cele trei subiecte, apoi cerințele și răspunde la fiecare dintre acestea.

SUBIECTUL I

30 de puncte

PANTALONII CĂLĂTORI

de Ann Brashares

(fragment)

Când s-a întors la Wallman, Tibby a descoperit două lucruri: în primul rând, faptul că își părăsise locul de muncă în mijlocul turei era un motiv suficient ca să poată fi dată afară. Duncan nu se deranjase să o informeze despre lucrurile astea, dar ce să-i faci... Totuși, îi explică el, i se va oferi o ultimă șansă, însă urmau să-i rețină peste jumătate din salariu. Tibby deja începuse să se acomodeze cu posibilitatea ca, la sfârșitul verii, să le datoreze ea bani celor de la Wallman. În al doilea rând, descoperi că, în punga de plastic transparent primită de la Duncan, alături de propriul portofel, se afla portofelul fetei care leșinase la raionul ei. [...] În portofel, găsi permisul de bibliotecă pe care figura numele fetei: Bailey Graffman. Tibby se îndreptă spre telefonul public din fața magazinului. Slavă Domnului că în Cartea de Telefoane nu era decât o singură familie Graffman cu doi de *f*, care locuia aproape de magazin.

Tibby se urcă pe bicicletă și o porni spre casa familiei Graffman. Îi deschise ușa o femeie care, după bănuielile ei, trebuia să fie doamna Graffman.

— Bună ziua. Ăăă... mă numesc Tibby și... ăăă...

— Tu ești fata care a găsit-o pe Bailey la Wallman.

Femeia o privea cu recunoștință.

— Exact. Să vedeți ce s-a întâmplat: i-am luat portofelul, pentru că voiam să găsesc o adresă la care să-i anunț familia și am uitat să-l mai pun la loc. Să știți că nu erau decât patru dolari în el, adăugă ea pe un ton defensiv.

Doamna Graffman o privi surprinsă:

— Bineînțeles... păi, Bailey se odihnește sus, în dormitor. Ce-ar fi să urci să i-l dai chiar tu? Sunt convinsă că vrea să-ți mulțumească personal. Urci scările și mergi drept înainte.

Tibby abia își târî picioarele pe trepte.

— Bună! Începu Tibby cu stângăcie când ajunse la ușa dormitorului.

Pereții camerei erau acoperiți cu un tapet împodobit cu fundițe, la ferestre atârnau perdele galbene și moi, iar peste tapet erau lipite postere cu diverse formații compuse doar din băieți.

— Eu sunt Tibby și...

— Tu ești fata de la Wallman, o întrerupse Bailey, ridicându-se în capul oaselor.

— Da, eu sunt.

Tibby se apropie de pat și îi întinse portofelul.

— Mi-ai furat portofelul?

Bailey o privea cu ochii îngustați. Tibby se strâmbă. Ce puștoaică enervantă!

— Nu ți-am furat portofelul. Cei de la spital l-au folosit ca să-ți afle adresa și întâmplarea face că a rămas la mine. Ai putea chiar să-mi mulțumești, să știi.

Bailey înhăță portofelul și se uită în el, numărând bancnotele.

DIRECȚIA GENERALĂ EDUCAȚIE ȘI ÎNVĂȚARE PE TOT PARCURSUL VIEȚII

— Cred că aveam mai mult de patru dolari în el.

— Eu nu prea cred.

— Normal, pentru că tu i-ai luat!

Tibby dădu din cap cu uimire:

— Glumești, nu? Chiar crezi că dacă ți-aș fi furat banii aș mai fi venit aici ca să-ți înapoiez porcăria asta de portofel? Mai ai și altceva în el în afară de patru amărâți de dolari? Horoscopul de azi, poate? Vreun bilet pentru cazuri de urgență, ca să nu-ți uiți zodia?

Bailey părea uimită, iar lui Tibby deja începea să-i pară rău. Poate că exagerase. Dar Bailey nu renunța așa ușor:

— Dar tu ce ai așa de important în portofelul tău? Poate vreun permis de conducere pentru bicicleta aia nemaipomenită? Sau permisul de angajat la Wallman...

Pronunțase denumirea magazinului cu atâta dispreț, încât Tibby își pierdu răbdarea:

— Cam câți ani ai? Zece? Cine te-a educat să fii atât de obraznică și de rea?

Bailey ridică furioasă din sprâncene:

— Am doisprezece ani, dacă vrei să știi!

Tibby se simți și mai vinovată. Nici ea nu putea să-i sufere pe cei care presupuneau că e mică de vârstă doar pentru că era slabă [...].

— Și tu cam câți ani ai? Trei'spe?

Bailey adoptase un ton defensiv.

— Bailey, trebuie să-ți iei pastilele, strigă mama lui Bailey din capul scării. Nu vrei s-o rogi pe prietena ta să coboare?

Tibby se uită în jur. Te pomenești că tocmai ea este „prietena”.

— Cum să nu! Nu-i așa că nu te deranjează? o întrebă Bailey, amuzată.

— Bineînțeles că nu mă deranjează. Mai ales după ce am văzut cât de recunoscătoare ești pentru serviciile care ți se fac.

Tibby își târșâi picioarele pe scări întrebându-se ce naiba caută ea acolo.

Doamna Graffman îi dădu un pahar mare cu suc de portocale și un pământel mic de plastic plin cu pastile.

— Toate bune acolo, sus? Vă înțelegeți?

— Păi... bănuiesc că da.

Doamna Graffman o studie cu atenție câteva momente, apoi îi spuse ca din întâmplare:

— Să știi că lui Bailey îi place să testeze oamenii.

„Lui Tibby îi place să testeze oamenii.” Cât de ciudat! De câte ori o auzise pe mama ei pronunțând exact aceste cuvinte?

— Sunt convinsă că e din cauza bolii.

— Ce boală? se pomeni Tibby întrebând fără să gândească

— Are leucemie.

Doamna Graffman părea surprinsă că Tibby nu aflase încă un lucru atât de important și se strădui să i-l comunice pe un ton normal, ca și cum ar fi spus-o de atâtea ori încât nu o mai speria deloc. Se vedea însă cât îi era de frică. Tibby avea senzația că se prăbușește în gol. Doamna Graffman se uita la ea cu atâta atenție, de parcă Tibby ar fi putut schimba cu ceva situația.

— Îmi pare rău, mormăi ea stins.

Tibby se forță să urce scările din nou. [...] Se opri o clipă în fața ușii, vărsând un pic din sucul de portocale pe covor. Îi părea tare rău că spusese atâtea lucruri răutăcioase! Mă rog, nu ea începuse, dar Bailey avea leucemie...

Când intră, Bailey stătea rezemată de tăblia patului, nerăbdătoare să reia cearta. Tibby, în schimb, se chinui să așeze un zâmbet prietenos. Îi întinse pastilele.

— Ia spune-mi, cum ai făcut ca să obții slujba la Wallman? Parcă vârsta minimă este de cincisprezece ani. Ai mințit că ești mai mare?

— Mda. De fapt chiar am cincisprezece ani.

Tibby își drese glasul cu atenție, ca nu cumva să-i dispară zâmbetul amabil de pe față.

— Nu se vede că ai cinspe ani.

Tibby se enervase rău de tot, iar zâmbetul ei era tare chinuit. Nici nu mai știa cum trebuie să fie un zâmbet adevărat. Al ei arăta probabil ca un rânjet.

— Probabil că nu prea se vede, răspunse ea încet.

**DIRECȚIA GENERALĂ
EDUCAȚIE ȘI ÎNVĂȚARE PE TOT PARCURSUL VIEȚII**

Tare ar mai fi vrut să plece! Ochii lui Bailey se umplură de lacrimi, iar Tibby își întoarse imediat privirea.

- Ți-a spus, nu?
- Ce să-mi spună?

Nu putea să sufere momentele când se prefăcea că nu știe despre ce e vorba, când de fapt știa foarte bine. Ura oamenii care se comportă așa.

- Ți-a spus că sunt bolnavă!

Expresia dură pe care se chinuia Bailey să o mențină era la fel de reușită ca și zâmbetul prietenos al lui Tibby.

- Nu-i adevărat, murmură ea, urându-se pentru propria lașitate.
- Nu mi-aș fi imaginat că ești și mincinoasă!

Bailey țipa de-a binelea. Tibby se chinuia să găsească ceva la care să se poată uita în liniște, fără să fie nevoită să se uite la Bailey. Ochii îi căzură pe o bucată de material în care era înfipt un ac cu ață roșie. Până acum fuseseră brodate cuvintele: „Tu ești...“ Oare ce urma? „Iubirea mea“? Tibby gândi că așa o ocupație se situează undeva între tragic și patetic.

- Ar trebui să plec.
- Foarte bine. Cară-te!
- Bine. Atunci, ne mai vedem. Pa.

Tibby vorbise pe un ton mecanic. Își târî picioarele spre ușă.

- Ce jachetă elegantă ai! o auzi pe Bailey țipând cu năduf din spatele ei.
- Mersi.

(traducere de Laura Stroe-Botorcu)

A. (4 puncte: 1 punct pentru fiecare răspuns corect)

Scrie, pe foaia de concurs, litera corespunzătoare răspunsului corect.

1. Ce vârstă are Tibby?

- a. 12 ani;
- b. 13 ani;
- c. 14 ani
- d. 15 ani.

2. Ce sancțiune suportă, de regulă, un angajat al magazinului Wallman care își părăsește locul de muncă?

- a. este certat;
- b. este concediat;
- c. i se reține salariul;
- d. i se reține o jumătate din salariu.

3. Ce reiese din faptul că Bailey o întreabă pe Tibby: „Ți-a spus, nu?”?

- a. fata este curioasă dacă mama ei a divulgat faptul că este bolnavă;
- b. fata deduce din comportamentul lui Tibby că doamna Graffman i-a spus acesteia că este bolnavă;
- c. fata își testează capacitatea de a-i domina pe ceilalți;
- d. fata testează sinceritatea lui Tibby.

4. Ce demonstrează despre Bailey ultima replică pe care aceasta o rostește?

- a. că este invidioasă pe Tibby;
- b. că este ironică;
- c. că își schimbă atitudinea față de Tibby;
- d. că își manifestă bucuria de a vedea o jachetă frumoasă.

B. (4 puncte: 0,5 p. pentru fiecare idee plasată corect)

Stabilește ordinea logică și temporală a următoarele idei principale ale textului, apoi notează pe foaia de concurs doar cifrele corespunzătoare acestora, într-o casetă similară celei de mai jos:

--	--	--	--	--	--	--	--

**DIRECȚIA GENERALĂ
EDUCAȚIE ȘI ÎNVĂȚARE PE TOT PARCURSUL VIEȚII**

1. Tibby află de la doamna Graffman că fiica acesteia este bolnavă.
2. Tibby coboară din camera fetei.
3. Tibby decide să plece de la familia Graffman.
4. Tibby este acuzată că a luat bani din portofel.
5. Tibby îi duce medicamentele lui Bailey.
6. Tibby încearcă să afle unde locuiește Bailey Graffman.
7. Tibby merge la familia Graffman.
8. Tibby se întâlnește cu Bailey.

C. (12 puncte: 3 puncte pentru răspunsul corect la fiecare din cerințe)

Răspunde, pe foaia de concurs, la fiecare din următoarele cerințe:

1. Precizează în ce context se întâlnește prima dată Tibby cu Bailey Graffman.
2. Tibby descoperă că ea și Bailey se aseamănă în anumite privințe. Numește două dintre acestea.
3. Explică de ce doamna Graffman se străduia să-i comunice lui Tibby faptul că Bailey era bolnavă „pe un ton normal, ca și cum ar fi spus-o de atâtea ori încât nu o mai speria deloc”.
4. Prezintă, în cel mult 6 rânduri, motivul pentru care Tibby se concentrează asupra bucății de material „în care era înfipt un ac cu ață roșie”.

D. (10 puncte)

Ești de acord cu modul în care reacționează Tibby în timpul vizitei pe care i-o face lui Bailey?

Redactează un text de cel mult 20 de rânduri în care să-ți motivezi răspunsul, comparând modul în care crezi ai fi reacționat tu cu cel al fetei.

SUBIECTUL al II-lea

20 de puncte

CETATEA BASTIONARĂ DE TIP VAUBAN, ALBA CAROLINA

Cetatea bastionară de tip Vauban de la Alba Iulia a fost construită între anii 1715-1738, în contextul instaurării stăpânirii habsburgice în Transilvania. Tocmai de aceea, autoritățile habsburgice, care au inițiat și au susținut acest proiect, au văzut noua fortificație drept una cu un rol important atât în sistemul de apărare împotriva turcilor, cât și în procesul de consolidare a puterii lor în teritoriile ocupate. Cetatea de la Alba Iulia urma să devină, astfel, fortificația principală a Transilvaniei, mai ales că era construită după cele mai noi metode de fortificare ale vremii, inspirate de sistemele concepute de arhitectul militar francez, mareșalul Vauban.

Din punct de vedere al amplasamentului, cetatea era ridicată peste alte două fortificații mai vechi, respectiv castrul roman al Legiunii a XIII-a Gemina și cetatea medievală Bălgrad. Construcția ei a început la data de 4 noiembrie 1715, când, în cadrul unei fastuoase solemnități, la care au participat generalul Steinville, comandantul trupelor imperiale din Transilvania, Ștefan Kornis, guvernatorul Transilvaniei, dar și arhitectul italian locotenent colonelul Giovanni Visconti Morando, cel care întocmise planul fortificației, a fost pusă piatra de temelie.

Lucrările care au costat enorm – se estimează că au fost cheltuiți peste un milion de guldeni de aur – au fost conduse de trei persoane: arhitectul italian Visconti, care, în anul 1717, a murit răpus de ciumă, fiind înmormântat în catedrala romano-catolică, inginerul militar locotenent colonel Iosif de Quadri (1717-1727) și Konrad von Weiss (1727-1738).

Fortificația a fost construită din materiale confecționate în zonă, iar munca brută a fost executată de peste 20.000 de iobagi români aduși din toată Transilvania, obligați să presteze muncă gratuită în serii de câte două săptămâni. Pentru lucrările de zidărie și pietrărie, au fost folosiți muncitori și meșteri italieni, iar lucrările speciale de sculptură la porțile cetății și bastioane au fost realizate de o echipă de la Viena, condusă de sculptorul Johann König. Zidurile au fost construite din piatră și cărămidă, într-o tehnică fără denivelări, ușor oblice, pentru a provoca ricoșarea ghiulelelor metalice.

La finalul lucrărilor, în anul 1738, ansamblul fortificat era compus din trei sisteme de apărare. Primul dintre ele era reprezentat de corpul principal al cetății, realizat în formă de stea cu șapte colțuri (heptagon), alcătuit din șapte bastioane cu o înălțime de 12 metri și o lungime variind între 106 și 142 metri, legate printr-o curtină¹, la distanțe de 116-135 metri. Bastioanele au primit numele unor patroni

¹ curtină, s. f. – porțiune de zid care unește flancurile a două bastioane.

**DIRECȚIA GENERALĂ
EDUCAȚIE ȘI ÎNVĂȚARE PE TOT PARCURSUL VIEȚII**

laici, dublate uneori de numele unor sfinți: Eugeniu de Savoia, Steinvile/Sf. Ștefan, Trinității, Sf. Mihail, Carol al VI-lea/Sf. Carol Borromeo, Elisabeta/Sf. Elisabeta, Transilvaniei/Sf. Capistrano.

Linia a doua de apărare era formată din semilune sau ravelinile (bastioane detașate) ce purtau numele bastioanelor apropiate, singura excepție fiind ravelinul dispus pe flancul de sud, denumit Francisc de Paula. În sfârșit, ultima linie de apărare era alcătuită din contragărzile ce protejau fețele bastioanelor și a semilunelor, ele fiind dispuse în aceeași unghiuri cu bastioanele și ravelinele pe care le apărau.

Textul este o adaptare a articolului publicat de Liviu Zgârciu pe www.history.ro.

A. (10 puncte: 2 puncte pentru fiecare răspuns corect)

Formulează, sub formă de enunțuri, răspunsuri la fiecare din următoarele cerințe, prin valorificarea textului citat:

1. Precizează la ce se referă termenul *Vauban* asociat numelui cetății din Alba Iulia.
2. Menționează care sunt cele două fortificații anterioare cetății Alba Carolina, pe locul cărora s-a construit aceasta.
3. Scrie numele a doi patroni laici ai bastioanelor cetății Alba Carolina.
4. Indică motivul pentru care zidurile cetății din Alba Iulia nu sunt perpendiculare cu solul.
5. Explică, în cel mult 6 rânduri, prin ce se diferențiază bastioanele liniei a doua de apărare de cele ce alcătuiesc primul sistem.

B. (10 puncte)

Crezi că informațiile despre modul în care a fost construită cetatea Alba Carolina te-ar putea convinge să o vizitezi? Redactează un text de cel mult 15 rânduri în care să-ți susții răspunsul, valorificând textul dat.

SUBIECTUL al III-lea**10 puncte**

Privește afișul de lansare a romanului grafic *Persepolis* și textul de prezentare a evenimentului.

	<p style="text-align: center;">LANSARE DE CARTE</p> <p>Marți, 8 iunie, la ora 18,30, Editura ART și Asociația <i>Jumătatea plină</i> vă așteaptă la Café Verona pentru lansarea primei colecții de romane grafice din România. Pofta de benzi desenate pentru „oameni mari” se va deschide cu <i>Persepolis</i>, autobiografia alb-negru a autoarei franceze de origine iraniană Marjane Satrapi.</p> <p>Romanul este o revizitare, la persoana întâi, a copilăriei pe care Marjane Satrapi și-a petrecut-o la Teheran. Urmează, repovestit prin prisma propriei experiențe, conflictul dintre Irak și Iran, anii petrecuți la liceu în Viena, revenirea în Iran și plecarea definitivă în Franța. Vălul care acoperă, de regulă, sensibilele chestiuni legate de politică, religie și istorie, se ridică în cartea lui Satrapi pentru a face loc multor nuanțe de gri camuflete în imagini exclusiv alb/negru.</p> <p>Găsim de toate în roman: umor, analiză socială, aspecte ale vieții în Iranul islamic. Formula grafică minimalistă, naivă, se potrivește perfect cu perspectiva copilului.</p>
--	---

1. Explică prezența pe coperta cărții, inclusă în afișul de lansare a romanului, a desenului reprezentând o față purtând voal islamic.
2. Prezintă, în cel mult zece rânduri, semnificația mesajului din partea de sus a afișului de lansare a romanului *Persepolis*.